

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

4304640

Onderwerp: Begroting 2025

Kernboodschap

In Arnhem laten we zien dat het anders kan. We zijn sociaal, gastvrij en we kiezen voor verbinding. We doen dat binnen een financieel steeds ingewikkelder speelveld. De bezuinigingen vanuit Den Haag op gemeenten, de sterk oplopende kosten voor de jeugdzorg en toenemende bouwkosten maken dat we scherp aan de wind moeten zeilen. Mede dankzij de besparingen die zijn opgenomen in de Perspectiefnota 2025-2028 laat de Begroting 2025 een structureel sluitend beeld zien. In deze begroting is de ontwikkeling van de zorgkosten verwerkt, is jaarlijks extra budget vrijgemaakt voor de investeringen in onderwijshuisvesting en is de ruimte die in de vorige begroting is vrijgemaakt voor de ontwikkeling van Spoorzone Arnhem Oost ingevuld door de inkomsten en uitgaven vanuit de gebiedsexploitatie op te nemen. Naast dat de begroting structureel sluit, blijft ook de weerstandsfactor binnen de kaders die in de financiële verordening zijn beschreven.

Voorstel

1. De Begroting 2025 vast te stellen.
2. Het budget voor het integraal huisvestingsplan Onderwijs jaarlijks vanaf 2025 tot en met 2039 met € 1,18 miljoen te verhogen zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2025-2028.
3. De looptijd van de bestemmingsreserve Burgerparticipatie te verlengen tot ultimo 2025 en het doel te wijzigen in: *Burgerparticipatie als werkwijze in te bedden in de organisatie. De middelen zijn bestemd om uitvoering te geven aan het actieprogramma "Samen maken we Arnhem".*
4. Het doel van de bestemmingsreserve Wmo en Jeugdzorg te wijzigen in: *De inkomsten en uitgaven op het beleidsveld Zorg en Welzijn zijn nog niet in evenwicht. Dit komt omdat gemeenten nog actief zijn met het ontwikkelen en uitvoeren van de transformatie van de zorg en welzijn, het uitvoeren van de hervormingsagenda Jeugd en de doorontwikkeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang nog afwachten. Aan deze reserve worden de voordelen van het beleidsveld Zorg en Welzijn tijdelijk toegevoegd, zodat extra maatregelen en (mogelijke) tekorten op het beleidsveld Zorg en Welzijn, alsmede kosten voor de transformatie van het sociaal domein (zorg, participatie en welzijn) verrekend kunnen worden met deze reserve.*
5. De functie van de bestemmingsreserve Inburgering, integratie en asiel te wijzigen naar een egaliseriereserve met een plafond van € 5,0 miljoen en het doel te wijzigen in: *Deze reserve wordt gebruikt om jaarlijkse fluctuaties in de inkomsten (met name van het Rijk) en uitgaven op het beleidsveld Inburgering, integratie en asiel te egaliseren.*

Inleiding

Met dit raadsvoorstel ontvangt u de Begroting 2025. Dit is de derde begroting in deze raadsperiode. Daarom is in deze begroting ook aandacht voor de midterm van het college. De basis voor deze begroting is gelegd met de Perspectiefnota 2025-2028. Voorafgaand aan de Perspectiefnota lagen er diverse uitdagingen als gevolg van verschillende kostenstijgingen waar geen verhoging van de rijksmiddelen via het gemeentefonds tegenover staat. De Perspectiefnota is in zijn geheel met de daarin gemaakte keuzes voor besparingen in deze begroting en vastgestelde amendementen verwerkt. Ook beleidsmatige en financiële ontwikkelingen die zich na het opstellen van de Perspectiefnota hebben voorgedaan, zijn in deze begroting verwerkt.

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet voor 15 november 2024 een door de raad vastgestelde, sluitende Begroting 2025 worden aangeleverd bij de toezichthouder op de gemeentefinanciën, de provincie Gelderland.

Nadat in de Begroting 2024 de middelen waren vrijgemaakt voor de gebiedsontwikkeling van Spoorzone Arnhem Oost en op 28 februari het gebiedsprogramma is vastgesteld, wordt in deze Begroting 2025 de gebiedsexploitatie verwerkt. Daarnaast wordt in deze begroting geld vrijgemaakt voor de uitvoering van de moties *Voldoende beschikbare AED's in elke wijk* (24M94) en *Zonder show, geen vuurwerk* (24M101g), waarmee deze motie (24M101g) hierbij is afgedaan. In lijn met het amendement *Toekomst herdenking en Bridge to Liberation Experience* (24A23) is een voorstel opgenomen voor een structurele dekking van de herdenking van de Slag om Arnhem. Motie 24M81 'Cultuur in Arnhem waarborgen' wordt met deze Begroting afgedaan. Dit geldt ook voor motie 24M96 'Cultuurbezuiniging evenwichtiger verdelen', waarbij de voorgestelde dekking uit de motie niet nodig is, aangezien dekking vanuit de algemene middelen wordt voorgesteld. Motie 21M108 'Heldere afdoening moties en toezeggingen' en motie 23M107 'De inwoner is geen klant' worden bij deze Begroting afgedaan.

Tot slot kunnen de volgende toezeggingen als afgedaan worden beschouwd: toezegging 1424 'Duidelijkheid bijdrages aan maatschappelijke partners', omdat dit in en rond de Perspectiefnota 2025 is geregeld. Toezegging 1236 'Een coalitieakkoord is nog geen raadsuitspraak', omdat uit de midterm in deze Begroting blijkt dat alle in het coalitieakkoord genoemde beleidsvoornemens zijn of worden betrokken in een openbare procedure. Tot slot staat conform toezegging 1578 'Mid-term review balans ambities en uitvoeringskracht' in onder meer hoofdstuk 1 van deze begroting een midterm en beschrijven we hoe onze ambities zich verhouden tot onze uitvoeringskracht. Hiermee beschouwen we toezegging 1578 als afgedaan.

Doorontwikkeling cyclusedocumenten

Samen met de raadswerkgroep Doorontwikkeling Begroten & Verantwoorden is in een aantal sessies gesproken over verbeteringen in de documenten voor de planning en control cyclus. Een viertal programma's is in samenwerking met de raadswerkgroep als pilot uitgewerkt: Veiligheid, Cultuur, Participatie en armoedebestrijding en Klimaat en energie. De verbeteringen hierbij zijn:

- Per programma een voorblad met het programma in één oogopslag
- De ambities, doelen en inspanningen in één overzichtelijk schema opgenomen
- Een uniforme beschrijving van doelen in ER-vorm (groter, minder) en inspanningen in werkwoordsvorm: we zorgen voor, we ontwikkelen, enz.

- Een betere koppeling van budgetten aan doelen
- Een visuele weergave van de belangrijkste indicatoren met de ontwikkeling in de tijd

Het beoogd resultaat van deze pilot is een programma dat aan verschillende behoeften voldoet (een snel overzicht, maar ook korte teksten en financieel inzicht), meer visueel is vormgegeven en beter meetbare doelen en inspanningen laat zien.

In het najaar vindt een evaluatie plaats en op basis daarvan volgt een uitbreiding naar de gehele begroting en andere P&C producten.

In deze begroting zijn 3 programma's zero based opgebouwd. Daarmee zijn sinds de Begroting 2023 nu 6 begrotingsprogramma's zero based opgebouwd. Dit zijn de volgende programma's:

Begroting 2023	Bereikbaarheid
Begroting 2024	Onderwijs
Begroting 2024	Gezondheid en Sport
Begroting 2025	Veiligheid
Begroting 2025	Economie
Begroting 2025	Cultuur

Beoogd effect

Het beleids- en financiële kader van de gemeente Arnhem voor het jaar 2025 definitief en voor de volgende drie jaren indicatief vast te stellen om de gestelde ambities te realiseren.

Argumenten

- 1.1 *Dan kan de provincie Gelderland tijdig een begroting worden aangeboden, die voldoet aan de wettelijke vereisten.*

Met de voorliggende begroting voldoen we aan de voorwaarden voor repressief provinciaal toezicht. De begroting is structureel in evenwicht. Daarmee is de verwachting dat wederom repressief toezicht (de minst belaste vorm van toezicht) van toepassing blijft.

- 2.1 *Zoals in de Perspectiefnota 2025-2028 opgenomen wordt, met een jaarlijkse verhoging van het budget voor onderwijshuisvesting met € 1,18 miljoen, gefaseerd gespaard om het gehele Integraal Huisvestingsplan te kunnen bekostigen.*
- 3.1 *De bestemmingsreserve Burgerparticipatie is ingesteld in de vorige raadsperiode. De aanpak loopt deze raadsperiode nog door. Daarom wordt het doel geactualiseerd en de looptijd verlengd.*
- 4.1 *In het doel van de bestemmingsreserve Wmo en Jeugdzorg was tot op heden alleen het beleidsveld Zorg genoemd. De Wmo overlapt ook voor een groot deel met het beleidsveld Welzijn. De verbreding van het doel sluit aan bij de integrale aanpak binnen het sociaal domein.*

5.1 De bestemmingsreserve Inburgering, integratie en asiel was tot op heden bedoeld om de middelen in het kader van voorbereiding voor de Wet inburgering te reserveren. De Wet inburgering is nu ingevoerd. De inkomsten en de uitgaven hierbij blijken dermate te fluctueren dat met een aparte egalisatiereserve deze middelen binnen het beleidsveld eenvoudig tussen jaren kunnen worden verschoven.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Besluitvorming door de raad heeft mogelijk invloed op het structurele begrotingsevenwicht. Wanneer het structureel evenwicht als gevolg van de vaststelling van de begroting niet wordt gerealiseerd, kan Arnhem onder preventief in plaats van repressief provinciaal toezicht worden gesteld. Er is op dit moment geen aanleiding om hiervan uit te gaan.

Participatie

Niet van toepassing

Financiën

In de volgende tabel is samengevat weergegeven hoe de Begroting 2025 zich ontwikkelt ten opzichte van de vorige begroting. In het hoofdstuk 'Ontwikkelingen in het financieel kader' van de Begroting 2025 worden de betreffende posten met uitzondering van de uitgangspositie (stand van Begroting 2024) verder uitgewerkt en toegelicht.

Financieel beeld 2025-2028	2025	2026	2027	2028
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Uitgangspositie Begroting 2024	0	0	0	0
Toevoeging (+) of onttrekking (-) aan de algemene reserve voorafgaand aan Perspectiefnota	17.959	-7.965	-2.488	-2.836
<i>Waarvan structureel</i>	28.252	4.164	112	-2.836
<i>Waarvan incidenteel</i>	-10.293	-12.129	-2.600	0
Actualisatie verhouding structureel / incidenteel	0	0	0	0
<i>Waarvan structureel</i>	8.305	1.717	-912	0
<i>Waarvan incidenteel</i>	-8.305	-1.717	912	0
Financiële ontwikkelingen en besparingen Perspectiefnota	-24.536	-3.835	3.696	-7.936
<i>Waarvan structureel</i>	-24.592	-4.811	-1.120	-8.386
<i>Waarvan incidenteel</i>	56	976	4.816	450

<i>Financiële ontwikkelingen aanvullend op Perspectiefnota</i>	2025	2026	2027	2028
Gemeentefonds en overige Rijksontwikkelingen (structureel)	8.414	9.229	8.511	15.132
<i>Waarvan structureel</i>	8.414	9.229	8.511	15.132
<i>Waarvan incidenteel</i>	0	0	0	0
Beleidsontwikkelingen				
Een DUURZAAM Arnhem	-216	-66	-66	-66
<i>Waarvan structureel</i>	-66	-66	-66	-66
<i>Waarvan incidenteel</i>	-150	0	0	0
Een GROEN Arnhem	65	-25	-25	-25
<i>Waarvan structureel</i>	-25	-25	-25	-25
<i>Waarvan incidenteel</i>	90	0	0	0
Een KANSRIJK Arnhem	-716	-1.619	-1.584	-242
<i>Waarvan structureel</i>	3	-119	-84	-242
<i>Waarvan incidenteel</i>	-719	-1.500	-1.500	0
Een VERBONDEN Arnhem	2.093	-410	-1.193	-1.285
<i>Waarvan structureel</i>	2.518	-136	-918	-1.010
<i>Waarvan incidenteel</i>	-425	-275	-275	-275
Jaarlijkse bijstellingen	-771	-1.739	-2.188	-2.298
<i>Waarvan structureel</i>	-624	-1.684	-2.174	-2.298
<i>Waarvan incidenteel</i>	-147	-55	-14	0
Totaal financiële ontwikkelingen aanvullend op Perspectiefnota	8.870	5.369	3.455	11.216
<i>Waarvan structureel</i>	10.221	7.199	5.244	11.491
<i>Waarvan incidenteel</i>	-1.351	-1.830	-1.789	-275
Toevoeging (+) of onttrekking (-) aan de algemene reserve cf Begroting 2025	2.293	-6.430	4.663	444
<i>Waarvan structureel</i>	22.186	8.269	3.324	269
<i>Waarvan incidenteel</i>	-19.893	-14.700	1.338	175
Totaal Financieel beeld	0	0	0	0

Na verwerking van de aanvullende beleidsontwikkelingen na de Perspectiefnota, blijkt dat met deze Begroting in 2025 een toevoeging van € 2,3 miljoen aan de algemene reserve wordt gedaan. In 2026 wordt € 6,4 miljoen aan de algemene reserve onttrokken. In 2027 en 2028 wordt respectievelijk € 4,7 miljoen en € 0,4 miljoen aan de algemene reserve toegevoegd. In 2025 en 2026 wordt er aan de algemene reserve onttrokken voor de dekking van incidentele lasten. Deze onttrekkingen komen in de latere jaren niet terug. Daarmee is de begroting structureel in

evenwicht. In de paragraaf weerstandsvermogen is te lezen dat de weerstandsfactor in 2025 uitkomt op 1,2. Daarmee wordt voldaan aan de kaders van de financiële verordening. De solvabiliteit komt uit op 28% in 2025. Daarmee is sprake van een robuuste begroting.

Uitvoering

Uitvoering van de vastgestelde begroting is aan het college van burgemeester en wethouders en de haar ondersteunende organisatie. Over de realisatie wordt zoals gebruikelijk in Arnhem gerapporteerd middels Turaps (tussenrapportages) en uiteraard zoals wettelijk verplicht door middel van een Jaarverslag en een Jaarrekening. Tussentijdse voorstellen voor wijziging van de begroting worden aan u voorgelegd. Aldus zijn uitvoering en evaluatie van de Begroting 2025 geborgd.

Na vaststelling van de Begroting 2025 wordt deze aan de toezichthouder op de besluitvorming gemeentefinanciën, de provincie Gelderland, aangeboden.

Communicatie

De Begroting 2025 wordt evenals vorig jaar ook in de vorm van een webbegroting gepresenteerd. Via een link op de website www.arnhem.nl wordt u doorverwezen naar de website financien.arnhem.nl. Op deze webbegroting treft u meer informatie aan dan in de door u vast te stellen Begroting 2025. U treft hier onder andere informatie aan over de taakvelden en (sub)producten.

Om de toegankelijkheid van de begroting voor onze bewoners te vergroten is een infographic (begroting in 1 oogopslag) gemaakt. Deze wordt in de Arnhemse Koerier gepubliceerd.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Begroting 2025
- Infographic

Besluit van 13 november 2024

Zaaknummer 4304640

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 september 2024, nummer: 4304640;

gelet op artikel 190 en artikel 191 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De Begroting 2025 vast te stellen.
2. Het budget voor het integraal huisvestingsplan Onderwijs jaarlijks vanaf 2025 tot en met 2039 met € 1,18 miljoen te verhogen zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2025-2028.
3. De looptijd van de bestemmingsreserve Burgerparticipatie te verlengen tot ultimo 2025 en het doel te wijzigen in: *Burgerparticipatie als werkwijze in te bedden in de organisatie. De middelen zijn bestemd om uitvoering te geven aan het actieprogramma "Samen maken we Arnhem".*
4. Het doel van de bestemmingsreserve Wmo en Jeugdzorg te wijzigen in: *De inkomsten en uitgaven op het beleidsveld Zorg en Welzijn zijn nog niet in evenwicht. Dit komt omdat gemeenten nog actief zijn met het ontwikkelen en uitvoeren van de transformatie van de zorg en welzijn, het uitvoeren van de hervormingsagenda Jeugd en de doorontwikkeling beschermd wonen en maatschappelijke opvang nog afwachten. Aan deze reserve worden de voordelen van het beleidsveld Zorg en Welzijn tijdelijk toegevoegd, zodat extra maatregelen en (mogelijke) tekorten op het beleidsveld Zorg en Welzijn, alsmede kosten voor de transformatie van het sociaal domein (zorg, participatie en welzijn) verrekend kunnen worden met deze reserve.*
5. De functie van de bestemmingsreserve Inburgering, integratie en asiel te wijzigen naar een egaliseriereserve met een plafond van € 5,0 miljoen en het doel te wijzigen in: *Deze reserve wordt gebruikt om jaarlijkse fluctuaties in de inkomsten (met name van het Rijk) en uitgaven op het beleidsveld Inburgering, integratie en asiel te egaliseren.*

De griffier,

De voorzitter,